

مهدی سجادی آخرین بازمانده از شاگردان کمال الملک

(با تکیه بر اسناد)

مهستی ابوزرجمهری

■ چکیده

کشور ایران مهد بسیاری از هنرهاست و همواره این سرزمین مردان هنرمند بزرگی را در دامان خود پرورانده است. یکی از این مردان بزرگ محمد غفاری معروف به کمال الملک است که از ماهرترین نقاشان عهد قاجار محسوب می‌شود. کمال الملک در زمان حیات خود اقدام به تربیت شاگردانی کرد که آخرین بازمانده از آنان چندی پیش در کشور اتریش بدرود حیات گفت. وی مهدی سجادی است که به نقاش پرتله شهرت دارد و تاکنون پرتله‌های بسیاری از شاهان و دولتمردان ایرانی و غیرایرانی از وی به‌جا مانده است. او سال‌ها مقیم کشور اتریش بود و در آنجا تنها زندگی می‌کرد. اهمیت نگارش این مطالب در آن است که مهدی سجادی آخرین بازمانده از نسل شاگردان کمال الملک به‌شمار می‌آید و در حال حاضر فقط یک سند ۲۴ برگی از وی در آرشیو ملی کشور موجود است.

کلیدواژه‌ها

مهدی سجادی؛ کمال الملک؛ نقاشان؛ اتریش.

مهدی سجادی آخرین بازمانده از شاگردان کمال الملک (با تکیه بر اسناد)

مهستی ابوزرجمهری^۱

مقدمه:

محمد غفاری ملقب به کمال الملک از معروف‌ترین مشاهیر نقاشی ایران است که در سال ۱۲۶۸ق. در کاشان پا به عرصه وجود نهاد. وی فرزند میرزا بزرگ کاشانی است. وقتی که سیزده ساله بود از کاشان به تهران آمد و در مدرسه دارالفنون مشغول به تحصیل شد. آن‌طور که مهدی بامداد در کتاب «شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هجری» گفته است: «تقرب وی به ناصرالدین شاه از اینجا ناشی شد که روزی ناصرالدین شاه در حدود سنه ۱۲۹۸ق. وارد دارالفنون گردید، تابلویی از علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه وزیر سابق علوم (فرهنگ) کشیده شده بود، ناصرالدین شاه به آن تابلو نزدیک شده ایستاد و گفت چقدر شبیه اعتضاد السلطنه است، عیناً خود اوست و از آن نقاش پرسید. میرزا علی اکبرخان مزین الدوله نطنزی که استاد نقاشی دارالفنون بود، میرزا محمد کاشی (کمال الملک) را معرفی کرد و گفت کار این شخص است. ناصرالدین شاه او را تشویق و تحسین بسیار نمود و موابجی برای او برقرار کرد و چند روز بعد او را خواست و در شمس‌العماره جای داد و جزو پیشخدمتان و نقاش‌باشی او گردید و این سمت را تا اواخر سلطنت مظفرالدین شاه دارا بود»^۲.

در سال ۱۳۱۰ق. ناصرالدین شاه وی را به «کمال الملک» ملقب کرد. در سال‌های پایانی سلطنت ناصرالدین شاه، کمال الملک به قصد عزیمت به اروپا مشغول آموختن زبان فرانسه شد و در سال ۱۳۱۴ق. ایران را ترک کرد. وی در ضمن این سفر که سه سال به درازا کشید به مطالعه و فراگیری هر چه بیشتر نقاشی پرداخت در ایتالیا و فرانسه پرداخت و اغلب در موزه

۱. کارشناس ارشد تاریخ، کارشناس

برنامه‌ریزی و بررسی اسناد و مدارک کشور، گروه مستندسازی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران.

۲. بامداد، مهدی (۱۳۷۱). شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هجری. تهران: انتشارات زوار. ص ۲۶۴.

معروف لوور مشغول به کار بود. وقتی مظفرالدین شاه در سومین سفر خود به اروپا وی را در موزه لوور دید به او امر کرد که به ایران بازگردد و کمال الملک به ایران بازگشت. در پی بازگشت به کشور، به کمک میرزا ابراهیم خان حکیم الملک به تأسیس مدرسه صنعتی همت گماشت. در اواخر عمر مدرسه را به هم زد و رهسپار مشهد شد و در همین ایام یک چشم خود را از دست داد و به مداوای چشم دیگر خود پرداخت. پس از بهبودی عازم ملک شخصی خود در حسین آباد نیشابور شد و در همان جا نیز دار فانی را وداع گفت. تابلوی «تالار آئینه» از کارهای بسیار معروف کمال الملک است که وی پنج سال از زندگی خود را صرف کشیدن این تابلو کرد. شاید بتوان ادعا کرد که هنر مینیاتور حیات خویش را مدیون کمال الملک است. وی در طول حیات خویش شاگردانی را پرورد که آخرین آنان چندی پیش در وین از دنیا رفت. از جمله شاگردان وی می توان به حسین شیخ، حسین بهزاد، علی اکبر صنعتی، علی رخ ساز و علی محمودی اشاره کرد (به نقل از سایت وطن پویان)^۱. «مهدی سجادی» آخرین بازمانده از شاگردان کمال الملک محسوب می شد که به نقاش پرتره معروف است. هدف نگارنده از انجام این تحقیق صرفاً معرفی وی به عنوان آخرین بازمانده از نسل کمال الملک که اخیراً در خارج از کشور به دیار باقی شتافت^۲ و سند موجود در این زمینه است که حاوی ۲۴ برگ و به شناسه بازیابی ۵۴۱۷۸/۲۹۷ موجود است و به دلیل منحصر به فرد بودن این سند تصویر تمام برگ های آن برای مشاهده علاقه مندان درج شده است.

مهدی سجادی متولد سال ۱۲۹۶ شمسی در مشهد است. وی آخرین نقاش سلطنتی ایران

1. www.vatanpooyan.com

2. www.irani.at/

است که به کشیدن پرتره‌های پرسرعت از شخصیت‌های برجسته جهان مشهور است. او قادر بود بین ۵ تا ۱۰ دقیقه یک پرتره را شروع و تمام کند. آغاز نقاشی حرفه‌ای سجادی در شش یا هفت سالگی بود. سجادی ابداع‌کننده سبک خاصی از نقاشی بود که بین امپرسیونیسم و اکسپرسیونیسم قرار می‌گیرد. چون تخصص وی در ثبت چهره‌های سیاسی از ممالک مختلف جهان است، به «نقاش همایونی» معروف شد. در سال ۱۳۹۴، در یکی از شبکه‌های تلویزیونی، برنامه‌ای راجع به وی پخش شد که به بررسی روزگار وی و زندگی در دیار غربت پرداخته شد و مهدی سجادی از چگونگی گذران زندگی خود صحبت می‌کرد. در اسنادی که در آرشیو ملی ایران از وی موجود است نیز با عنوان «نقاش همایونی» از وی یاد شده است. در نشستی در شهر لندن در سال ۲۰۰۷، زندگی و آثار مهدی سجادی به‌عنوان آخرین بازمانده از نسل شاگردان نقاشی استاد کمال‌الملک مورد بررسی و تجلیل قرار گرفت. همچنین آیین بزرگداشت دیگری نیز برای این هنرمند در هفتم نوامبر سال ۲۰۱۰، در محل رستوران ایرانی «آپادانا» در شهر وین برگزار شد (به نقل از وبگاه باشگاه خبرنگاران).^۱

همان‌گونه که گفته شد جست‌وجو در اسناد آرشیو ملی ایران نشان داد یک سند مربوط به وی وجود دارد و از او با عنوان «نقاش مخصوص اعلیحضرت همایون شاهنشاهی» ذکر شده است. این سند مربوط به سال‌های ۱۳۳۸ و ۱۳۴۴ است و حاوی مطالب زیر است:

- نامه وزارت دربار به وزارت فرهنگ و هنر در مورد برقراری مقرری برای مهدی سجادی؛
- نامه دکتر علی‌اصغر عزیزی، رایزن فرهنگی سفارت کبرای ایران در آلمان به مهدی سجادی حاوی تقدیر از وی به جهت کشیدن پرتره دکتر ادناتر صدراعظم آلمان، لئوپولد فیگل نخست‌وزیر اسبق و رئیس کنونی مجلس اطریش، علاقه‌مندی راب نخست‌وزیر فعلی نسبت به ترسیم پرتره از خود توسط سجادی؛
- ابراز خوشوقتی وزیر فرهنگ از توفیقات حاصله برای مهدی سجادی در یادگیری فنون نقاشی در اروپا
- امتناع مهدی سجادی از قبول هدایای دولتمردان اطریش در قبال کشیدن پرتره آنان و پیشنهاد وزارت خارجه مبنی بر اعطای نشان علمی به وی؛
- درج مطالبی در جراید آلمان و اطریش در مورد پرتره‌های سجادی از دولتمردان این کشورها؛
- درخواست مهدی سجادی از اداره کل تعلیمات عالی و روابط فرهنگی مبنی بر اعطای بورس از طرف آنان برای تحصیل دو فرزندش در اروپا؛
- ابراز حیرت دکتر آدولف شرف از ترسیم پرتره‌اش توسط مهدی سجادی در ۱۱ دقیقه.

نماینده ریاست کشور

شماره

تاریخ

پیوست

موضوع

وزارت آموزش و پرورش

در جواب نامه شماره ۱۸۵/رو - ۲۶/۲/۴۴ موضوع

برقراری کمک ویا تامین محل حقوقی جهت آقای مهدی سجادی

۶۰۴۹۸

نقاش مخصوص دربار شاهنشاهی بطوریکه استحضار دارند در-

۳۴۴/۳/۱۹

سال ۱۳۴۴ تنها حقوق و مزایا و هزینه های اداری خانه های

فرهنگی در هندوستان - پاکستان - آنکارا - و قسمتی از اعتبارات

خانه های فرهنگی لبنان - بخنداد در اختیار وزارت فرهنگ

و هنر قرار گرفته که محل خرج آنها معلوم است .

خواهشمند است دستور فرمائید بهر کیفیت کسبه

مقتضی میدانند رأساً اقدام فرمایند .

معاون اداری وزارت فرهنگ و هنر - زمانس

۴۴۵۹۸

تقریر

وزارت فرهنگ و هنر

مرکز اسناد دفتر وزارتی

مشتملات سند

نوع برر

۱۵۰

شماره

موضوع

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷، پاسخ وزارت فرهنگ و هنر به وزارت آموزش و پرورش راجع به

برقراری کمک یا مقرری در حق مهدی سجادی

درموقع تهیه پاسخ جروف
میزده نیز اشاره فرماید

وزارت آموزش و پرورش

دائرة
نمارة ۹۸۵
اریخ ۲۳/۵/۴۴
نیمه اول

وزارت فرهنگ و هنر

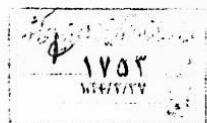
بازرسال رونوشت مکاتبات بین وزارت دیار شاهنشاهی و وزارت فرهنگ (سابق)
در مورد آقای مهدی سجادی نقاشی مخصوص دیار اعلی حضرت همایون شاهنشاه
باستحضار میرساند که آقای سجادی ما هانه ده هزار ریال از محل کمک به هنرمندان
از وزارت فرهنگ (سابق) دریافت میکرده اند که در تاریخ ۱۵ تیر ۱۳۴۴ قطع
شده بود و چون ردیف حقوقی برای ایشان وجود نداشت سال گذشته در اجرای
اوامر مطاع ملو کانه مبلغی بایشان پرداخت شد و قرار بود در بود جسم سال
۴۴ برای ایشان ردیفی منظور گردد . باتفکیک وزارت فرهنگ چون اعتبار کم
به هنرمندان در اختیار وزارت فرهنگ و هنر قرار گرفته است متنی است بانوجه
به خدمات ذیقیمت و مؤثر آقای سجادی در راه شناساندن ایران و همچنین آثار
گرانیهایی که بوجود آورده اند دستور فرمایند مقرر مناسب برای ایشان از محل کمک
به هنرمندان برقرار شود .

تأیید شد
۱۶/۵/۴۴

رئیس دفتر آموزش و پرورش

[Handwritten signature]

مبنی بر
رأی هیأت مدیره انجمن فرهنگیان
۱۶/۵/۴۴

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷: درخواست وزارت آموزش و پرورش از وزارت فرهنگ مبنی بر
برقراری مقرری برای مهدی سجادی نقاشی مخصوص دیار

وزارت فرهنگ
و تفریح

۱۳۴۳/۵/۲۴
۱۱/۸۱۴۴

جناب آقای وزیر محترم دربار شاهنشاهی

عطف بشماره ۲۷۵۸ مورخ ۴۲/۴/۲۲ در مورد مساعدت به آقای مهدی سجادی
نقاش مضموم دربار اعلی حضرت هماهنگ با شاهنشاهی ، چون ردیف بودجه یکم
از محل آن در گذشته ماهانه ده هزار ریال از طرف وزارت فرهنگ پناهمرده پرداخت
میشده در تاریخ ۱۵ تیر ۱۳۴۰ قطع گردیده بود و در بودجه سال جاری هم
محل برای پرداخت این ماهانه وجود نداشت مقرر شد مبلغ پنجاه هزار ریال از محل
انتظامی پناهمرده پرداخت شود . متنی است مراتب را به عرض نمایم
برسانند و در صورتیکه اوامر جدیدی شرف صدور یافت ابلاغ فرمایند -

وزیر فرهنگ

۱/۲

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه وزارت دربار شاهنشاهی به وزارت فرهنگ و
هنر راجع به برقراری مقرری در حق مهدی سجادی

شماره ۱۵۰۶

تاریخ

پیوست ۸ - ۱۳۴۴ / ۲ / ۱

دربار شاهنشاهی

مقام ریاست
۸۰ عدد در ۳۴۴

وزارت فرهنگ و هنر

خواهشمند است دستور فرمایید از هر اقدامی که
نسبت به نامه ۴۴/۲/۲۹ شماره ۹۸۵ وزارت آموزش و پرورش
درباره برقراری مقرری آقای مهدی سجادی معمول داشته اند

وزارت فرهنگ و هنر
مهرگز اسناد دفتر وزارت
مشخصات
۱۶۰
رفض تمام که در تاریخ
۱۳۴۴/۲/۱۰
وزارت فرهنگ و هنر
۱۳۴۴/۲/۱۰

۲۲۷۲
۱۳۴۴/۲/۱۰

مقام ریاست
وزارت فرهنگ و هنر
تاریخ ۱۳۴۴/۲/۱۰

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه وزیر فرهنگ به وزیر دربار شاهنشاهی راجع
به نبودن ردیف بودجه برای پرداخت مقرری به مهدی سجادی و پرداخت آن از
محل اعتبارات سری

وزارت آموزش و پرورش

اداره
شماره ۳۷۵۸
تاریخ ۱۳۴۳/۴/۲۲
ضمیمه

جناب آقای دکتر جهانشاهی و زیر فرهنگ

آقای مهدی سجادی نقاش مخصوص دربار عالیحضرت همایون شاهنشاه
وهترمند زبردست طبق مدارکی که دردست دارد و نامه های
آنوزارت خدمات هنری ایشان برای هنرو فرهنگ کشور ارزش زیاد دارد
عریضه ای به پیشگاه مبارک ملکانه معروض داشته که از شرفعرض گذشته
امرو مقرر فرمودند " توجه واقداً نسبت بتقاضای او بشود "
خواهش مند است دستور فرمائید از هرگونه میعادتی که دیواره ایشان
معمول خواهند داشت وزارت دیوار را به مطلع سازند تا بحرض برسد .
وزیر دیوار شاهنشاهی

رونوشت همراه اصل است

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه وزیر دربار شاهنشاهی به دکتر جهانشاهی
وزیر فرهنگ مبنی بر با ارزش بودن خدمات هنری مهدی سجادی برای فرهنگ
و هنر کشور و نوشتن عریضه از طرف وی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

شماره: _____

تاریخ: _____

پیوست: _____

۱ - ع

موضوع

وزارت دربار شاهنشاهی

عطف بنامه شماره ۱۶۰۶ - ۸ / خرداد / ۱۳۴۴

رونوشت شرحی که در پاسخ نامه شماره ۱۸۵ - ۷۲۶ / اردیبهشت ۱۳۴۴ وزارت آموزش و پرورش راجع به آقای مهدی سجادی صادر شده است به پیوست جهت اطلاع ایفاد میگردد .

از طرف وزیر فرهنگ و هنر - زمانی .

۴۵۴۳۴

۲۰۹۷

۸۴۴/۲۶۱۵

نیز

وزارت فرهنگ و هنر

مرکز اسناد دفتر وزارتی

مشخصات سند

شماره ۱۶۰

موضوع: سوابق فرهنگی

نوع: ...

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه وزیر فرهنگ به وزارت دربار شاهنشاهی راجع به ارسال رونوشت نامه وزارت آموزش و پرورش در مورد مهدی سجادی

وزارت فرهنگ

اداره کل تعلیمات عالی و روابط فرهنگی

شماره

تاریخ

ضمیمه

جناب آقای بهبهانیان مدیرعامل بنیاد پهلوی

استاد مهدی سجادی هنرمند معروف و نقاش مخصوص اعلیحضرت همایون شاهنشاهی که تاکنون بارها مورد تقدیر و تشویق قرار گرفته اند ضمن شرحی بعنوان این اداره تقاضا کرده اند که بنیاد پهلوی از راه اهدای بورس به دو فرزند ایشان که درین مشغول تحصیل هستند و استعداد سرشاری نیز دارند توجیهی بحال ایشان بپردازد و دلدارند *

چنانکه استحضار دارند استاد سجادی در پرتو استعداد و هنردرخشان خود چه در داخل و چه در خارج کشور کسب شهرت و افتخار فراوانی کرده اند و با همت بلند یکی که دارند در سفر اخیر خود به اطیش حتی از پذیرفتن مبلغ مهمی که بناسبت یکی از آثارشان از طرف اولیای دولت اطیش با اعطای شده بود بعنوان اینکه زنده لطف و عنایت پندکان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی هستند امتناع جستند *

از آنجائیکه بنظر این اداره چنین هنرمندی شایسته هرگونه مساعدتی است و همه گونه مساعدتی بفرزند ایشان در حکم مساعدت بشخص این هنرمند خواهد بود خواهشمند است مقرر فرمایند از بذل توجیهی که در حق فرزند ایشان خواهند فرمود این اداره را نیز مستحضر سازند *

مدیرکل تعلیمات عالی و روابط فرهنگی * دکتر جلال کسائی
=====

رونوشت محض استحضار استاد مهدی سجادی نقاش مخصوص همایونی فرستاده میشود *

مدیرکل تعلیمات عالی و روابط فرهنگی * دکتر جلال کسائی

۶۸/۸/۱۳

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه دکتر جلال کسائی مدیرکل تعلیمات عالی و روابط فرهنگی وزارت فرهنگ به بهبهانیان مدیرعامل بنیاد پهلوی راجع به تقاضای مهدی سجادی مبنی بر استفاده از بورس تحصیلی برای فرزندانش در وین

جناب آقا هلا* وزیر محترم د رسا رنا هشتا هسی

محترما با استحضار میسرماند که اخیرا برای نشان دادن نمونه ادا و هتروا مستعدا دایرانی آقا ی ستاد مهدی سجاد ی تصویر آقا ی را ب صد راهظم وحضرت رئیس جمهوری و جناب آقا ی میکمل رئیس مجلس طرش هریک د رمدت چند د قیقه ترسیم نمودند که موزالعه ده مورد اعجاب وتحسین و قدردانی آنان قرا رگرفته و جناب آقا ی میکمل شرح تفصیل تهیایین تا بلوها را بوسیله هنرمند ایران د رمجلس رسمی که اینجانب هم حضور داشت با آ ب و تاب بیان میداشتند و عا نه کردند که از همه مهمترین تانکیز ترینیز برای جبران زحمات استاد سجاد ی ما هریک مبلغ سی هزار تمیلینگ با یشان دادیم و آقا ی ستاد سجاد ی را تشکرا اظهار داشتند که هر بنده زندگانی وسطا لعات ایشان را تمامایندگان اهلحضرت هه این شاهنشاه ایران تامین فرموده اند و هیچگون احتیاجی ندارند و وجوه را پسدادند همچنین بقرا را طلاع رئیس جمهورا طرش هریضه ای منی بر تمجید و تعریف از هنرمانی و قدردانی از ایشان توسط وزیر ختا ر خود د رتبران حضور اهلحضرت هه این هنرگر د و البته وزیر ختا را طرش انرا بعرض خواهد رسانید *

ضمنا جراید مهم طرش و آلمان با چاپ تا بلوها ی ستاد سجاد ی مثالات بسیار آبروشند و راجع با یشان و کشور ایران نگاشته و منتشر ساخته اند که تاکنون کمتر سابقه داشته است *

چون خدمات و تبلیغات هنرمندان و مخصوصا ملو طبع ایشان تا تیر عجیبی د راینجا کرده و د ر خورقند یسر است مراتب را با استحضار میسرماند د تاد در صورتیکه بنظر حضرت اجل تالی مفتضی باشد مراتب را بعرض پیشگاه ملو گانه رسانده تا خا طریبا رگشان مطلع باشد *

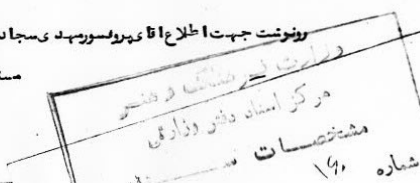
سار نشا هشتا هی ایران - هسن

جواد عامری

رونوشت جهت اطلاع آقا ی پروفسور مهدی سجاد ی ارسال میشود *

مستشار رسارت ناهشتا هی ایران

هسن

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه جواد عامری سفیر ایران در اتریش به علاء وزیر دربار راجع به ترسیم تصاویر صدر اعظم، رئیس جمهور و رئیس مجلس اتریش توسط مهدی سجاد ی و امتناع وی از قبول وجه بابت این کار، انتشار اخباری در جراید اتریش و آلمان راجع به مهدی سجاد ی

شماره ۱۲۱۴
تاریخ ۱۳۲۸/۷/۲۷
پرست

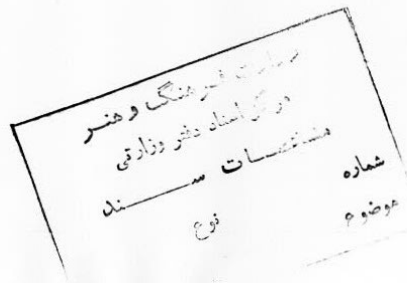
رایزن فرهنگی

جناب استاد مهدی سجادی هنرمند ایرانی

موقعت جناب عالی در تهیه تابلو نقاشی جناب آقای دکتر ادناوثر صدراعظم آلمان که پس از عمل آن در محلی اوجبرای آلمان انتشار یافته است بحق موجب میند آبرو کشور ایران واقع شده و بدین جهت ایران را قرامم ساخته است از اینرو موقعت حاصله را صحت تبریک کته و دوباره توفیق جناب عالی را در غنا ساختن کشور ایران و خدمت به من خواستارم جریان امر به وزارت فرهنگ و اداره کل هنرهای زیبای کشور ایران گزارش گردید تا اقدامات موقعت سرکار مطلع شوند.

رایزن فرهنگی سفارت ایران در آلمان

دکتر علی اصغر عزیز

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷، تبریک دکتر علی اصغر عزیز رایزن فرهنگی سفارت ایران در آلمان به مهدی سجادی بابت ترسیم چهره صدراعظم آلمان و انتشار خبر این موفقیت در جراید آن کشور

ترجمه

رئیس جمهور
جمهوری فدرال اتریش

وین نهم سپتامبر ۱۹۵۹

دوست عزیز و محترم

از اعلیحضرت شاهنشاه اجازه می‌خواهم از تاثیر بسیار شدیدی که در نتیجه ملاقات يك هنرمند هموطن اعلیحضرت
بن دست داده است خاطر نشان امانتگ سازم .
آقای پروفیسور مهدی سجادی نقاش مخصوص اعلیحضرت شاهنشاه چند عویش از من درخواست کرده که اقتضای
ترسیم تابلو نقاشی صورت خود را بایشان بدهم . در اوایل ماه سپتامبر من خواهش ایشان را پذیرفتم و بسیار حیرت زده شدم
که پس از درست ۱۱ دقیقه تابلو صورت مرا تمام کرده و من ارائه داد که بدون مبالغه این تابلو بایستی درجه عالی
شناخته شود .

من بقدری از هنر فوق العاده این مرد تحت تاثیر قرار گرفتم که نتوانستم ساکت بمانم و اینکه وجود این هنرمند بزرگ را
با اعلیحضرت شاهنشاه ایران صمیمانه تبریک میگویم و ملت ایران با شگفتی های فراوان خود داشتن چنین فرزندی را
تبریک گفته سعادت و خوشبختی اعلیحضرت شاهنشاه و کشور ایران را از صمیم قلب خواستارم .
خواهشمندم احساسات بی آلتش و خلل ناپذیر من را بپذیرید .

دوست صمیمی اعلیحضرت شاهنشاه :

دکتر آدولف شرف

(امضاء)

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه دکتر آدولف شرف رئیس جمهور اتریش راجع به شگفتی
خود از ترسیم چهره اش توسط مهدی سجادی در ۱۱ دقیقه و عرض تبریک به شاه در این
خصوص

وزارت فرهنگ

اداره - کل تعلیمات عالیہ و روابط فرهنگی

شماره - ۴۵۷۴ - ۲۲

تاریخ - ۳۸/۸/۶۰

شعبه -

استاد هنرمند آقای مهدی سجادی

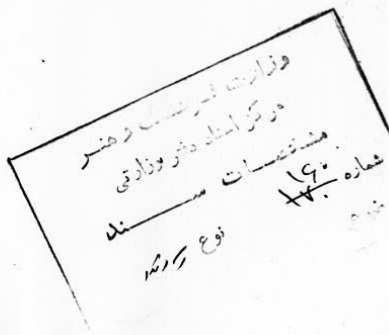
طبق گزارش‌هایی که رسیده، شما توفیق یافته‌اید که هنگام توقف در اروپا به‌سبب د
عنایات ذات انور ملوکانه با ابراز لیاقت و مهارت در فن نقاشی افتخاراتی بنفع فرهنگ
و هنر کشور تحصیل نمائید. وزارت فرهنگ ضمن امیدواری بآدمه، چنین فعالیت‌های
مفیدی لازم می‌آید از مساعدت شما در این مورد کمال قدردانی بعمل آورد.
وزیر فرهنگ

=====

رونوشت محض استحضار استاد هنرمند آقای مهدی سجادی ایفاد میشود.

مدیر کل تعلیمات عالیہ و روابط فرهنگی

دکتر جلال کسائی

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. قدردانی وزیر فرهنگ از مهدی سجادی بابت کسب افتخار به نفع
فرهنگ و هنر کشور

اداره روابط فرهنگی
شماره ۵۸۳۱/۸
تاریخ ۳۸/۸/۱۳
پرست

وزارت فرهنگ

آقای مهدی سجادی نقاش پرتره نیست دربار اعلیحضرت همایون شاهنشاهی کازکارندان قدیمی دولت استواکون چند سالی است که در شهر وین بسر میبرد و با هنر گرانیهای خود در معرض ایران و ایرانی مجاهدت مینماید اخیراً از حضرت رئیس جمهوری اتریش و جنابان آقایان صدراعظم و رئیس مجلس شورای ملی آن کشور تصاویری تهیه نموده کاز هر چهته مورد امتنان و تقدیر مشارالیهم بود است .

این تصاویر سائرتا بلوهای آقای سجادی در محیط هنری اتریش فوق العاده مورد توجه و تشویق واقع شده و مخصوصاً علو طبع استاد هنرمند کتاتین حوائج خود را مرهون عنایات اعلیحضرت همایون شاهنشاهی دانسته و باین ملاحظه از قبول هدیه مادی آقایان فوق الذکر خود داری نموده بی اندازه حسن اثر بخشیده است و درایدهم اتریش و آلمان ضمن گراور آثار استاد مقالات بسیار آبرورندی را جمع بایشان و کشور ایران نگاشته اند که بتصدیق سفارت شاهنشاهی ایران در وین کمتر سابقه داشته است .

نظر باینکه تشویق کسانیکه بمنظور افزایش حیثیت و اعتبار کشور در خارج و داخل بذل مساعی مینمایند موجبات مزید دلگرمی اینگونه خدمتگزاران صمیمی است وزارت امور خارجه پیشنهاد مینماید با اعطای یک قطعه نشان علمی آبرورنده از استاد هنرمند قدر دانی بعمل آید .

رونوشت مکاتبات مقامات ترسی اتریش و سفارت شاهنشاهی ایران و همچنین عین و ترجمه بعضی مقالات جراید در این خصوص جهت مزید استحضار به بیوست ارسال میشود و خواهشمند است دستور فرمایند وزارت امور خارجه را از نتیجه اقدامی که بعمل خواهند آورد مستحضر سازند .

وزیر امور خارجه

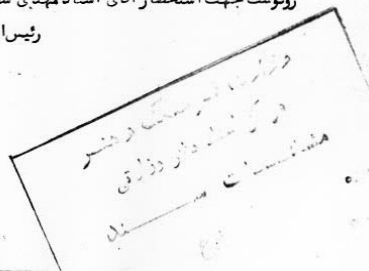
=====

C ۱۵۸۴۱/۸
C ۸۶۲۲

رونوشت جهت استحضار آقای استاد مهدی سجادی نقاش پرتره نیست دربار شاهنشاهی ارسال میگردد .

رئیس اداره روابط فرهنگی - محمد رضا امیر تیمور

محمد رضا امیر تیمور

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه وزیر امور خارجه به وزارت فرهنگ راجع به ترسیم پرتره چند تن از مقامات اتریش توسط مهدی سجادی و امتناع وی از قبول هدایای مادی، پیشنهاد اعطای یک قطعه نشان علمی به او

شماره ۱۱۳۹
تاریخ ۱۳۳۸/۴/۸
پرست

رایزن فرهنگی

حضرت گرامی جناب آقای استاد مهدی سجادی

درد و جلدی که ایندایب نیوسود داشت جناب آقای گیلدلیکل دست و پیراسیو رئیس
کلیه مجلس انجمن که سال گذشته بدعوت دولت شاهنشاهی به ایران - فرکرده بو تدوین و پیرا
جستارهای احساسات فراوان بتضمین عن جنبه تالیف و تالیفات ایشان که جنابان دیده بود، این
بیان داشته و در حضورده هادی از: مال انجمن و نماینده گاه سفارتخانه های خارجی قدرت
حضرت ایرانی راستورده - بطوریکه این بارجه اشکند تالیف و پیرا - موردیست که نمایندگان مجلس شورای
ملی انجمن و طرف بحث و تکرار عمل قرار گرفته و چنانکه در تالیف و تالیفات حضرت ایرانی تالیف و تالیفات
جناب آقای راب نیست و پیرا انجمن نیز که تالیف و تالیفات ذکر کرده اند اذیاراتهای تالیف و تالیفات
نیروانودشان نموده و بنحوا از سرکار خواسته اند تالیف و تالیفات را هم ترسیم کند
از برای که رئیس اداره اطلاعات نیست و پیرا انجمن امروز به ایندایب اطلاع داده اند
تالیف و تالیفات از آقای نیست و پیرا دیده کرده ایندایب نیست و پیرا و تالیف و تالیفات قرار گرفته و تالیف
بسیاری در تالیف و تالیفات است

موظفین که بدین ترتیب در راه معرفی کشور و معرفی تالیف و تالیفات کرده ایندایب کمال
انتظار و تالیف و تالیفات است و سیاحت تالیف و تالیفات - چنان ایندایب است و تالیف و تالیفات و تالیف و تالیفات
کل هنرهای زیبای کشور ارسال کرده -

تولید جناب عالی را در تالیف و تالیفات ایران و هنرمندان ایرانی - بولدام -

رایزن فرهنگی سفارت شاهنشاهی ایران در تالیف و تالیفات

دکتر علی اصغر عزیزی

دکتر علی اصغر عزیزی

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه دکتر علی اصغر عزیزی رایزن فرهنگی سفارت ایران در
اتریش به مهدی سجادی مبنی بر ابراز خوشنودی نخست وزیر اتریش از ترسیم چهره اش توسط
وی و ستایش هنر ایرانی، تبریک به مهدی سجادی بدین مناسبت

[illegible][illegible]

ساکما، شناسه سند: ۵۴۱۷۸/۲۹۷. نامه مهدی سجادی به پهلبد وزیر فرهنگ مبنی بر عزیمت وی به همراه خانواده به اروپا، بازنشتگی و قطع کمک هزینه در اوایل کابینه امینی، درخواست برقراری مجدد آن

